

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

تبیین جامعه‌شناختی نقش تحصیلات والدین در پیشرفت تحصیلی فرزندان در منطقه ۷ تهران

دکتر عبدالرضا باقری بنجار احمد رضا حشمتی ۲

پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در مقاطع مختلف رشد جسمی، روانی و اجتماعی نیازمند دارا بودن نگرش مثبت به رشته تحصیلی و انگیزه‌های قوی است. پیشرفت تحصیلی فرزندان همواره از دغدغه‌های اصلی والدین آنها می‌باشد با توجه به این موضوع در این پژوهش درصدد بیان ارتباط بین سواد والدین و پیشرفت و عملکرد تحصیلی فرزندان آنها می‌باشیم و بر این اساس، جامعه آماری این تحقیق دانش آموزان مقطع متوسطه دوره اول منطقه ۷ شهر تهران در نظر گرفته شده که با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی ساده و خوشه‌ای ۱۴۰ دانش آموز به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند و داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون‌های مقایسه و ضریب همبستگی پیرسون تحلیل و نتایج نهایی در مورد فرضیات تحقیق بدست آمد. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که بین تحصیلات والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد ۲- بین انتظارات والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد ۳- بین ناهنجاری‌های رفتاری والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد

کلمات کلیدی: تبیین جامعه‌شناختی، تحصیلات والدین، پیشرفت تحصیلی فرزندان، منطقه ۷، تهران

۱ عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد

۲ - کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی rezaheshmaty@gmail.com

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

The First National and International Conference of Management, Psychology and Social Studies

مقدمه

باید دانست که عوامل متعددی بر نگرش کودک از خود و اعضای خانواده ی خود مؤثر است، از آن جمله می توان به عوامل اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی حاکم بر خانواده اشاره کرد که ارتباط مستقیم با سطح سواد و تحصیلات خانواده دارد. شخص باسواد امکان سلامت اقتصادی و تصمیم گیری بیشتری دارد و چنین انسانی نسبت به خود و فکر و فرهنگ جامعه بصیرت بیشتری دارد. سواد و تحصیلات، از دیدگاه اقتصادی، افراد را به سوی رشد و توسعه ی درونزاد و خلاق و هماهنگ با اجتماع و کشور هدایت می کند و از دیدگاه تخصصی، جامعه را موفق می سازد، افراد بزرگسال به عنوان عامل اساسی تولید، حتی با یک اصطلاح اقتصادی خاص که همان جمعیت فعال یا نیروی کار می باشد، مشخص می شوند. با توجه به آمار موجود، گسترش سواد کاهش رشد جمعیت و همچنین توسعه ی اقتصادی و اجتماعی و پیشرفت دانش و ... را تسهیل نموده است. تنها جوامعی توانسته اند مشکلات خود در زمینه های تغذیه، مسکن، پوشاک، بهداشت و آموزش را از میان بردارند که از سطح بالای سواد برخوردار باشند. بی سواد، نه تنها پدیده ای قابل تأسف است، بلکه علامتی است در کنار علائم دیگر که نشان دهنده ی از خود بیگانگی می باشد و منجر به عقب ماندگی می شود. این عقب ماندگی در تعلیم و تربیت، خود معلول شالوده های نامتناسب اقتصادی و اجتماعی است و رابطه ی مستقیم با فقر عمومی و کمبود وسایل کافی به ویژه نداشتن معلم و مدرسه است. سواد و تحصیلات خانواده یکی از عوامل مهم پیشرفت بشر در جهان امروز است. پیشرفت تکنولوژی، صنعت، بهداشت و علوم مختلف مدیون این عامل مهم است.

بی سواد در تمام ابعاد زندگی انسان می تواند تأثیر بسزایی داشته باشد، مخصوصاً در بهداشت، رشد اقتصادی، رشد فرهنگی، رشد و تربیت فرزندان، بی نظمی و ناهنجاری کودکان، رشد اشتغال و غیره مطالعات نشان داده است که هرچه آسیب های روانی بیشتر باشد، موقعیت اجتماعی شخص را پایین تر می آورد و عواملی چون فقر، بی کاری، تعداد فرزندان، اعتیاد، طلاق و ... که همه موجب پایین آمدن موقعیت اجتماعی و فرهنگی شخص می شود و آشفتگی ها یا آسیب های روانی را به وجود می آورد معمولاً افرادی که در سطح پایین اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زندگی می کنند، سطح تحصیلات کمتری نسبت به افراد همسال خود دارند و میزان تحصیلات در این خانواده ها به شدت اُفت پیدا می کند. (میرکاظمی، ۱۳۸۲)

در حقیقت در برخی از این خانواده ها، سواد مقوله ی بیگانه ای است.

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

تأثیر عمیقی که این موقعیت اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی پایین، بر روی افراد خانواده و جامعه برجای می‌گذارد، موجب بی‌نظمی و آشفتگی روانی می‌گردد، البته این آشفتگی روانی را در طبقات مختلف جامعه می‌توان دید.

شیوه‌های انحرافی - ایجاد علایم روانی بیماری - اقدام به خودکشی - بستری شدن - قطع ارتباط با واقعیت، در طبقات پایین اجتماع، بیشتر دیده می‌شود.

مسائل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، به عنوان پیش‌فرض این مشکل مطرح است و در واقع هدف بررسی اثرات اقتصادی - اجتماعی این مسئله به عنوان یک متغیر مهم بر وضعیت روانی است. در این جا سواد و تحصیلات را به عنوان یک متغیر ملاک، لحاظ نموده که قابل سنجش بیشتری است.

اهمیت این پژوهش در آن است که با شناخت عمیق و بیشتر نوجوانان و دانستن مسائل و ویژگی‌های خاص هر گروه از آنها نخست قادر به تشخیص آنها از سایر کودکان می‌شویم و سپس با ارائه راه‌های مناسب جهت رفع یا بهبود مشکلات آنها تلاش می‌کنیم از آن جایی که سطح سواد والدین و عوامل تاثیرگذار دیگری که قبلاً بیان شد بر سلامت روانی کودکان تاثیر دارد و سلامت روانی نیز در پیشرفت کودکان و نوجوانان در تحصیل موثر است باید شناخت عمیق‌تری از سطح سواد و تحصیلات و طبقات اجتماعی بدست آوریم و به اضطراب‌ها، تنش‌ها و مشکلات خانوادگی کودک پی برده و در جهت رفع آنها و خدمت به کودکان تلاش کنیم. (احمدی، ۱۳۷۵)

هرگاه در مورد وضع تحصیل و چگونگی پیشرفت تحصیلی فرزندان صحبت به میان می‌آید اغلب با پدر و مادرهایی برخورد می‌کنیم که اظهار دارند فرزندان خانواده‌های تحصیل کرده از پیشرفت و دانش آموزشی که دارای والدین بی‌سواد هستند اصولاً در تحصیل نمی‌توانند پیشرفت کنند همچنین پدران و مادرانی را می‌بینیم که نگرش خاصی نسبت به مدرسه و تعلیم و تربیت کودکانشان دارند و این که تعلیم و تربیت و راه‌های ترقی و پیشرفت آن را فقط مدرسه می‌دانند و خود را در امر تعلیم و تربیت سهم نمی‌دانند و فکر میکنند وظیفه‌ی والدین تربیت کردن و بار آوردن فرزندان است.

والدین هرچه مطلع و بصیرتر باشند و در تربیت فرزندان پراستعداد خود بکوشند، در محیط نامناسب و ناهماهنگ موفقیت‌چندانی نخواهد داشت درست مثل اینکه بذراصلاح شده و مرغوب را در زمین شوره‌زار و غیرقابل کشت بکارند که مسلماً بارور نخواهد شد (شربانی، ۱۸۶، ۱۳۷۵) اهمیت این پژوهش در آن است که با شناخت عمیق‌تر و بیش‌تر نوجوانان و دانستن مسائل و ویژگی‌های خاص هر گروه از کودکان و نوجوانان،

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

نخست قادر به تشخیص آن‌ها از سایر کودکان می‌شویم و دوّم ارائه‌ی راه حل‌ها و راهنمایی‌های مناسب، جهت رفع و یا حداقل، بهبود مشکلات این گروه از نوجوانان می‌باشد.

از آن‌جایی که سواد و سطح تحصیلات خانواده، موقعیت اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی، بر سلامت روانی، تأثیر بسزایی دارد و از آن‌جایی که سلامت روانی و یا آشفتگی روانی، بر آموزش و پرورش و بهداشت روحی و روانی و رشد و تربیت نوجوانان تأثیر دارد، می‌بایست شناخت عمیق‌تری از سطح سواد و تحصیلات و طبقات مختلف اجتماعی به دست آوریم و به اضطراب‌ها، ترس‌ها، مشکلات خانوادگی کودک و حتی غنا و فقر کودک، پی برده و در جهت خدمت صحیح‌تر به کودکان استفاده کنیم.

فرضیه‌ی تحقیق

1- در دانش آموزان راهنمایی پسران که والدین آن‌ها تحصیلات بالاتری دارند، ناهنجاری رفتاری کمتری نسبت به دیگران وجود دارد.

2- در دانش آموزان راهنمایی پسران که مخصوصاً مادر آن‌ها تحصیلات بالاتری دارند، ناهنجاری رفتاری کمتری نسبت به دیگران که مادرانشان بی‌سواد و یا کم‌سواد هستند وجود دارد.

3- در دانش آموزان راهنمایی پسران که پدر آن‌ها تحصیلات بالاتری دارند ناهنجاری رفتاری کم‌تری نسبت به دیگران که پدرانشان بی‌سواد و یا کم‌سواد هستند وجود دارد.

4- در دانش آموزان راهنمایی پسران که والدین آنها هر دو بی‌سواد و یا کم‌سواد هستند، ناهنجاری رفتاری بیشتری نسبت به دیگران وجود دارد.

مبانی نظری

« داگلاس » به این نتیجه رسید که عوامل مهم روی موفقیت‌های کودکان مدرسه‌ای تأثیر دارد، مانند علاقه والدین به تحصیل، امید آنها به کودکان، به نوع زندگی‌ای که راهبری می‌کنند و ...، کودکان خانواده‌هایی که زیاد به امر آموزش و پرورش اهمیت نمی‌دهند، بی‌علاقگی آنها به تحصیل در دبستان متجلی می‌شود و تفاوت این کودکان با کودکانی که از نظر آموزشی مورد حمایت قرار گرفته‌اند در مقطع راهنمایی بیشتر جلوه می‌نماید.

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

« داگلاس » در تحقیقش می نویسد:

« تأثیر چنین خانواده‌هایی حتی روی کودکان مستعد هم اثر مستقیم دارد.»

همچنین این مطالعات در اکثر کشورها همین نتیجه را به دست داد.

در دهه ۱۹۶۰ توسط دکتر «ج.ب.ا. داگلاس» مطالعه‌ای روی ۵۰۰۰ کودک انگلیسی انجام شد که علت آن برای درک تأثیرات زندگی خانوادگی روی موفقیت‌های آموزشی کودکان بود. این ۵۰۰۰ کودک در هشت سالگی، یازده سالگی و پانزده سالگی مورد آزمایش قرار گرفتند

سطح تحصیلات و فرهنگ خانواده

« پایین بودن سطح تحصیلات و فرهنگ خانواده در درجه‌ی اول سبب می‌شود که والدین نتوانند کمک‌های درسی لازم را به دانش‌آموزان نموده و در حل مشکلات آن‌ها را یاری‌کنند و در درجه‌ی دوم باعث می‌شود والدین در خانه کمتر از روزنامه، مجله و کتاب استفاده کنند؛ در نتیجه فرزندان چنین خانواده‌هایی نیز از این لحاظ در محرومیت به سر می‌برند. همچنین به دلایل فقر فکری چنین خانواده‌هایی نمی‌توانند نگرش‌های لازم را به فرزندان خود برای ادامه‌ی تحصیلات مناسب بدهند. والدین کم‌سواد و بی‌سواد معمولاً کمتر به مسئله‌ی پیشرفت تحصیلی فرزندان خود فکر می‌کنند، آن‌ها به دنبال روال عادی زندگی خود هستند و از روابط و همکاری نزدیک با اولی‌مدریه آگاهی لازم را ندارند؛ در صورتی که دانش‌آموزانی که والدین آن‌ها تحصیلات بالاتری دارند، بهتر می‌توانند از امکانات، راهنمایی و کمک والدین در رفع مشکلات درسی خود مدد بگیرند. والدین تحصیل کرده احتمالاً بیش از پدران و مادران کم‌سواد یا بی‌سواد به اهمیت و ارزش تحصیلات واقف هستند و علاقه‌مندی بیشتری به پیشرفت تحصیلی فرزندان‌شان نشان می‌دهند و رسیدگی و پیگیری جدی‌تری در این راه به عمل می‌آورند.» (بیابانگرد، ۱۳۸۴، ص ۲۱۴-۲۱۵)

تحصیلات والدین

از آن‌جا که تحصیلات والدین می‌تواند نقش مهمی در امر تربیت فرزندان داشته باشند و والدین تحصیل کرده به دلیل احراز مشاغل بهتر و مفیدتر به خودی‌خود از فرهنگ بالاتر و محیط و موقعیت بالاتر و محیط و موقعیت بهتری برخوردار خواهند بود و برخورداری از موقعیت خوب اجتماعی به نوبه خود تأثیر روی نگرش فرزندان نسبت به والدین و احساس امنیت و اعتماد به نفس آنها می‌شود و در نتیجه بهتر می‌توانند با محیط خود ارتباط برقرار کنند و همین امر موجب رشد و شکوفایی استعداد آن‌ها می‌شود. درحالی‌که کودکی که والدین وی تحصیلات خوبی ندارند نه تنها نمی‌توانند به وجود آنها افتخار کنند بلکه در خود احساس حقارت می‌کنند.

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

The First National and International Conference of Management, Psychology and Social Studies

وارتباط و تعامل آنها از سایرین کمتر است. البته تحصیلات به تنهایی نمی‌توانند عامل پیشرفت فرد محسوب شود. اما از آنجا که تحصیلات میتواند موجب آگاهی بیشتر و قرار گرفتن در وضعیت اجتماعی، اقتصادی بالاتر می‌گردد و نیز در تحقیقات ثابت شده که شغل و سطح اجتماعی والدین نیز رابطه مستقیمی با پیشرفت تحصیلی فرزندان دارند. بنابراین ملاک انتخاب تحصیلات والدین و تأثیری که بر روی پیشرفت تحصیلی فرزند آن‌ها می‌گذارد به این دلیل منظور شده است که خانواده‌های با تحصیلات بالاتر فرزند کمتری دارند و بنابراین بهتر می‌توانند با آنها در ارتباط باشند. معمولاً وقت بیشتری برای رسیدگی به مسائل آن‌ها را دارند.

کودکی که در کنار بزرگسالان تحصیل کرده و اهل مطالعه و با حوصله پرورش یافته و بزرگ می‌شود مسلماً پیشرفت تحصیلی او از سایر کودکانی که از چنین محیط مساعدی بی‌بهره‌اند به مراتب بالاتر است.

اشتغال مادران

« اشتغال مادران با پیشرفت تحصیلی رابطه دارد و این رابطه در میان دختران و پسران متفاوت است، به این صورت که دختران بیشتر از پسران از داشتن یک مادر شاغل بهره می‌برند. دخترانی که مادران شاغل دارند نسبت به دخترانی که مادرانشان شاغل نیستند، از پیشرفت تحصیلی و سازگاری اجتماعی و استقلال بیشتری برخوردارند و تمایل بیشتری به اشتغال نشان می‌دهند. پسران مادر شاغل نیز در مقایسه با پسران مادران غیر شاغل از سازگاری اجتماعی و استقلال بالاتری بهره‌مندند اما پیشرفت تحصیلی یا نمره‌های در آزمون‌های شناختی کمتر است. گفته شد که پیشرفت تحصیلی پسران مادران شاغل در مقایسه با پسرانی که مادرانشان شاغل نیستند در سطح پایین‌تری است؛ نکته‌ای که باید اضافه کرد این است که این مطلب فقط در مورد پسران طبقه‌ی متوسط صادق است و برعکس در خانواده‌های بسیار فقیر، پسران مادران شاغل نسبت به پسرانی که مادرانشان شاغل نیستند در آزمون‌های شناختی و هوشی نمرات بالاتری دارند، این تأثیر متفاوت اشتغال مادر احتمالاً ناشی از عوامل متعددی است اما به نظر می‌رسد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها، نقش مادر به عنوان یک معلم است؛ مادران طبقه‌ی متوسط نسبت به مادران طبقات پایین‌تر از تحصیلات بیشتری برخوردار بوده به همین دلیل می‌توانند معلم بهتری برای فرزندان خود باشند و تحریک ذهنی گسترده‌ی برای آن‌ها فراهم می‌شوند. بنابراین اشتغال مادر، کودکان طبقه‌ی متوسط را بیشتر از کودکان طبقه‌ی پایین دچار کاستی می‌کند. اگر بری کودکان طبقه‌ی پایین در زمان غیبت مادر محیطی سرشار از تحریک ذهنی فراهم شود، می‌توان انتظار داشت که مهارت‌های تحصیلی آنان پیشرفت کند.» (بیابانگرد، ۱۳۸۴، صص ۲۲۳-۲۲۱)

درآمد خانواده

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

« رفاه اجتماعی در گرو اقتصاد جامعه است. جامعه ای که از نظر اقتصادی پیشرفته تر می باشد، افراد آن علاقه بیشتری به کار و کوشش دارند. و هر روز در فکر ایجاد و کشف چیزهای تازه تری هستند. در کل یک جامعه با اقتصاد بالا دارای امکانات لازم و کافی برای پیشرفت دارد.

حالا می خواهیم بینیم اقتصاد یک خانواده چه تأثیری بر روی فرزندان آن خانواده دارد؛ مقایسه بین خانواده هایی که دارای وضعیت مالی خوبی می باشند با خانواده هایی که از نظر مالی دارای اقتصاد پایین می باشند نشان میدهند که:

دانش آموزانی که در خانواده های ثروتمند بزرگ می شوند چون با افرادی در سطح تحصیلی بالا بی برخورد می کنند، که یا از خویشاوندان هستند و یا اینکه چون در مرحله های ثروتمند نشین زندگی می کنند با افرادی برخورد دارند که دارای آرزوها و گرایشات بالاتری می شوند، که این عوامل موجب انگیزه در تحصیل می شوند خانواده هایی که درآمد بالاتری دارند از نظر اقتصادی مشکلی ندارند.

پس باید در تحصیل دانش به حد دلخواه برسند که این عامل وقتی با هم جمع می شوند باعث می شود که دانش آموز در رسیدن به آرزوهایش خود را در موقعیتی احساس کند که آرزوهایش در پیش روی او قرار دارد. « (چنگ، ۱۳۸۱، ص ۳۶۶)

درآمد پایین یک خانواده ضررهای زیادی به فرزندان و پیشرفت دانش آموزان می زند، از نظر پزشکی تغذیه ناکافی و نامناسب باعث کند شدن فعالیت تارهای عصبی در بدن می شود و عوارضی از قبیل بی حوصلگی و بی ارادگی و بی میلی، اختلال در دید و مواردی دیگر رابه وجود می آورد، از آن جایی که بچه ها به تفریح احتیاج دارند و تفریح باعث قوی تر شدن اعضای بدن بخصوص ذهن می شود، خانواده های کم درآمد از این نعمت بی بهره اند.

« دانش آموزانی که دارای وضعیت اقتصادی و رفاهی خوبی هستند. دارای پوشه و سرو وضعی بهتر می باشند که خود موجب بالندگی آنها در مقابل بچه های همکلاسی خود می باشند. خود را آدم با شخصیتی تلقی می کند. پس اگر بخواهد از مقبولیت او کم نشود باید درسش را بخواند و برای همین سعی و کوشش بیشتری می کند و پیشرفت تحصیلی بیشتری خواهد داشت.

هوش کودکان در خانواده هایی که از نظر مالی مشکلی نداشته باشند. بیشتر است. حس امنیت و اعتماد کافی در والدین به فرزندان منتقل می شود و به آن ها کمک می کند تا در مورد خودشان احساس بهتری داشته باشند و بتواند فرزندان با کفایت و با لیاقت شوند. برای تصمیم گرفتن در مورد امر سرنوشت سازی مثل بچه دار شدن،

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

The First National and International Conference of Management, Psychology and Social Studies

پدر و مادر باید خوب فکر کنند و ببینند میتوانند از عهده این کار بر بیایند. یا نه.» (میر کاظمی مقدم، ۱۳۸۱، ص ۳۷۱)

بهای آوردن موجودی دیگر به این دنیا حتی با وجود مخارج اندک خیلی سنگین است. مخصوصاً اگر اولین بچه باشد، مثلاً اگر مادر برای مدت کمی هم، از نظر مالی در مضیقه باشد، باید این میزان را در نظر بگیرد. هرچه والدین امنیت بیشتری داشته باشند، حال چه از نظر مالی و چه از نظر احساسی و عاطفی، بیشتر احساس راحتی می‌کنند، در نتیجه از کودکان به بهترین نحو مراقبت می‌کنند. والدینی که همیشه دلواپس و نگران هستند و نمی‌دانند برای گذراندن زندگی چه باید بکنند، قطعاً نمی‌توانند با کودکان با خیال راحت سر و کله بزنند. حوصله این کارها را ندارند. در نتیجه نمی‌توانند تجارب درست یادگیری را در اختیار فرزندشان قرار دهند. همچنین نمی‌تواند رابطه‌ای صمیمی با او پیش بگیرد و در نهایت نمیتواند جوی آرام و بی‌دغدغه برای فرزندشان فراهم سازد.

بی سوادی والدین

« بی سوادی والدین نیز یکی از پارامترهایی است که می‌تواند در افت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر باشد، زیرا عدم توانایی والدین جهت کمک به فرزندان در امر تحصیل و نبود پشتیبان در جهت راهمایی فرزندان، می‌تواند سبب سر در گمی دانش‌آموز و ایجاد اضطراب در او گردد. همین عدم اطمینان در مورد آن چه که دانش‌آموز انجام می‌دهد و نبود راهنما در منزل سبب می‌شود تا دانش‌آموز با یقین و اطمینان کامل نتواند به پیش برود. البته این مطلب کلیت ندارد و دانش‌آموزان با استعداد می‌توانند بدون راهنما نیز به سر منزل مقصود برسند و لیکن این موضوع، مربوط به دانش‌آموزانی است که دارای استعداد کمتری هستند و جهت پیشرفت، نیاز به یاری دهنده دارند.» (کاووسی، ۱۳۸۲، صص ۱۰-۹)

پیشینه تحقیق

۱۰ اکبری (۱۳۵۶) در تحقیقی در مورد « علل ترک تحصیل در استان سیستان و بلوچستان » دریافت که بین سطح تحصیلات والدین و ترک تحصیل فرزندان آن‌ها رابطه‌ی معکوس وجود دارد. به این صورت که ۷۴٪ ترک تحصیل‌کنندگان در گروه مورد مطالعه دارای پدران بی‌سواد، ۳۳٪ دارای پدران با مدرک ابتدایی و فقط ۲٪ مدرک متوسطه داشته‌اند و ۸۹٪ مادران نیز بی‌سواد هستند.

• محمودی نسب (۱۳۶۴) در تحقیق خود با عنوان « بررسی علل مردودی دانش‌آموزان سال سوم راهنمایی در کرج » به این نتایج دست یافت که ۳۹٪ از مردودین دارای پدران بی‌سواد و بیش از ۵۰٪ آن‌ها دارای مادران

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

The First National and International Conference of Management, Psychology and Social Studies

بی سواد بوده اند، در حالی که سواد پدران ۴۸٪ از افراد موفق بین سوم راهنمایی تا لیسانس و سواد مادران ۳۵٪ از آن‌ها در همین حد بوده است.

• طباطبائی یزدی (۱۳۶۴) در تحقیقی پیرامون «رابطه سطح تحصیلات والدین و پیشرفت دانش آموزان درسه مقطه ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان» به این نتیجه رسیده است که بین تحصیلات والدین و معدل نمره های درسی دانش آموزان رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد. در مقاطع ابتدایی و راهنمایی، تحصیلات مادر به همان اندازه در پیشرفت تحصیلی فرزند موثر است که تحصیلات پدر موثر است، از این لحاظ بین این دو تفاوت معنی داری وجود ندارد.

• شعبانی (۱۳۶۴) در تحقیقی پیرامون «دانش آموزان ممتاز شهر اصفهان» در نظرخواهی از ۵۸ دانش آموز ممتاز دبیرستانهای استان اصفهان که ۱۲ سوال مطرح شده کرده که اولین آنها به تحقیق حاضر ارتباط دارد چنین است. بین میزان تحصیلات والدین با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مستقیمی وجود دارد. نتیجه تحقیق نشان می دهد که از ۵۸ دانش آموز ممتاز ۲۴٪ پدران فوق لیسانس و بالاتر و ۳۳٪ لیسانس و ۲۶٪ کمتر از دیپلم و ۹٪ بی سواد بودند و میزان تحصیلات مادران نیز به نسبت ۵٪ لیسانس و بالاتر و ۲۱٪ لیسانس و ۲۶٪ دیپلم و ۴۸٪ کمتر از دیپلم و ۱۲٪ بی سواد بودند. نتیجه اینکه اغلب والدین دانش آموزان ممتاز دارای تحصیلات بالاتر از دیپلم بودند.

• شعبانی اصفهانی (۱۳۷۰) در تحقیقی با عنوان «رابطه کم سواد و بی سواد والدین» به این نتیجه رسیده است که نسبت دانش آموزان مردود شده در بین دانش آموزانی که مادری پدر بی سواد دارند بسیار بالا بوده و این امر زیانهای اقتصادی و مالی فراوانی برای خانواده و جامعه ببار می آورد و باید مسئولین درصدد رفع این نقیصه باشند.

• محبی (۱۳۷۷) در تحقیقی دیگر پیرامون «سواد والدین و عمل کرد تحصیلی دانش آموزان کلاس پنجم ابتدایی منطقه ی چهار کرج» به این نتیجه رسیده است که بین عملکرد دانش آموزانی که دارای والدینی با سواد هستند و دانش آموزانی که والدین بی سواد دارند تفاوت معناداری وجود دارد؛ به این معنا که سواد والدین در پیشرفت تحصیلی فرزندان اثرات مثبتی دارد.

• کاووسی (۱۳۸۲) در تحقیقی پیرامون «تأثیر مطالعه ی والدین بر پیشرفت تحصیلی فرزندان» به این نتیجه رسیده است که میزان علایق والدین به مطالعه و توجه به علم از جمله عوامل انگیزشی مؤثر در پیشرفت تحصیلی

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

فرزندان است؛ یعنی اگر در خانواده ای والدین به مطالعه بپردازند به مرور علاقه ی دانش آموز به مطالعه نیز افزایش می یابد و این امر باعث می شود فرزندان در امر تحصیل پیشرفت کنند.

نوع و روش تحقیق

روش مطالعه در بررسی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در منطقه ۷ در تهران سعی شد از روش اسنادی و روش پیمایش در بررسی پیشرفت تحصیلی در تهران استفاده گردید. مزیت پیمایش بر روشهای دیگر در کارآمدی و قدرت توصیف مناسب ویژگیهای واحدهای تحلیل و مقایسه دقیق خصوصیات آنها به کمک استنباطات علی است (دواس ۱۳۷۶). تصمیم گیری در باره روش تحقیق بستگی به هدف تحقیق، اهمیت مساله مورد مطالعه و روش های مختلف بررسی آن دارد. با توجه به اینکه تحقیق حاضر به دنبال رابطه تحصیلات والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است این پژوهش از نوع توصیفی-تبینی محسوب می شود. اجرای تحقیق توصیفی می تواند صرفاً برای شناخت بیشتر شرایط موجود یا یاری رساندن به فرایند تصمیم گیری باشد. در پژوهش مفهوم جامعه آماری به کلیه افرادی اطلاق می شود که عمل تصمیم پذیری در مورد آنها صورت می گیرد جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانش آموزان پسر و دختر مدارس منطقه ۷ می باشد که در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل هستند

از آنجایی که حجم نمونه یا اندازه اکثر جوامع تحقیقی بسیار بزرگ است بنا براین ویژگی مورد مطالعه برای تک تک افراد یا عناصر جامعه غیر ممکن است با توجه به این امر حجم نمونه عبارت است از زیر جامعه ای که از کل جامعه انتخاب می شود و معرف آن است بنا بر این طبق نظر صاحب نظران ۱۴۰ نفر در پژوهش حاضر به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. در این تحقیق از پرسش نامه

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

The First National and International Conference of Management, Psychology and Social Studies

به عنوان ابزار پژوهش استفاده شده. این پرسش نامه شامل دو قسمت می باشد، بخش اول مربوط به طبقه اجتماعی بوده که سوالات آن بدین ترتیب: شغل، درآمد، تحصیلات می باشد. برای جلوگیری از سوگیری پاسوگویان در پاسخ دهی به سوالات، از پرسش گر خانم در میان خانم ها و پرسشگر مرد در میان آقایان استفاده شده است. در این پژوهش از مقیاس اندازه گیری طیف پنج گانه لیکرت استفاده شده است. وژرسشنامه رفتارهای وندالیستی نیز شامل ۲۲ گویه بود که به صورت طیف لیکرت ارائه شده است. اعتبار و پایایی ابزار: برای سنجش اعتبار پرسشنامه از ده نفر از اساتید و کارشناسان نظر خواهی شد و بر روی اکثر گویه ها توافق جمعی وجود داشت. همچنین قابلیت اطمینان سوالات با ضریب آلفای کرونباخ انجام گرفت و ضریب بدست آمده در سطح مطلوبی برآورد شده است. (آلفا = 0/853) محقق پس از کسب اجازه جهت گردآوری داده ها به میان دانش آموزان رفته و به طور خوشه ای نمونه موردنظر خود را انتخاب کرده. در این پژوهش، پس از گردآوری داده ها، آنها دسته بندی و نمره گذاری شده و با استفاده از بسته نرم افزار آماری اس پی اس، ورود اطلاعات شده و پالایش می شوند. پس از پالایش داده ها به منظور پاسخ به سوالات پژوهش و رسیدن به اهداف پژوهش از آزمون پیرسون استفاده شد. با استفاده از فنون توصیفی و استنباطی آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. از آمار توصیفی برای تنظیم داده ها، ایجاد نمودار، محاسبه شاخص های گرایش به مرکز و پراکندگی استفاده و تحلیل قرار گرفته است. در این تحلیل، عمل تعمیم فقط در مورد اعضای گروه نمونه صورت می گیرد و داده های بدست آمده، فقط گروه نمونه را توصیف می کنند. با استفاده از تحلیل استنباطی، بر اساس اطلاعات بدست آمده

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

از گروه نمونه، نتایجی درباره جامعه آماری استنتاج شده و بر اساس تئوری احتمالات بدست آمده

از گروه نمونه به جامعه آماری تعمیم داده شده است.

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی
*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

یافته های تحقیق

جدول (۱): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب متغیرهای جمعیت شناختی

درصد	فراوانی	جنسیت	
65.0	91	دختر	جنسیت
35.0	49	پسر	
100.0	140	کل	
2.9	4	۵۰۰ هزار و کمتر	درآمد ماهیانه خانواده
5.7	8	۵۰۰ هزار - ۱ میلیون	
55.7	78	۱ میلیون - ۲ میلیون	
35.7	50	۲ میلیون بیشتر	
100.0	140	کل	
13.6	19	راهنمایی	تحصیلات پدر
12.1	17	متوسطه	
31.4	44	دیپلم	
20.7	29	فوق و بالاتر	
22.1	31	لیسانس و بالاتر	
100.0	140	کل	
19.3	27	راهنمایی	تحصیلات مادر
8.6	12	متوسطه	
32.1	45	دیپلم	
24.3	34	فوق و بالاتر	
15.7	22	لیسانس و بالاتر	
100.0	140	کل	
6.4	9	بی پاسخ	شغل پدر شما
50.7	71	آزاد	
2.9	4	قناده	

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

The First National and International Conference of Management, Psychology and Social Studies

17.9	25	کارمند	
3.6	5	مکانیک	
3.6	5	نظامی	
15.0	21	استاد	
100.0	140	کل	
27.9	39	شاغل	شغل
45.7	64	خانه دار	مادر
22.1	31	بی پاسخ	
۱۰۰,۰	140	کل	

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخگویان ۶۵٪ جنسیت خود را دختر و کمترین درصد پاسخگویان ۳۵٪ نیز جنسیت خود را پسر گزارش کرده‌اند از نظر درآمد اهلیانه خانواده نیز بیشترین درصد پاسخگویان ۵۵,۷٪ درآمد ماهیانه خانواده خود را ۱ میلیون تا ۲ میلیون و کمترین درصد پاسخگویان ۳,۹٪ نیز ۵۰۰ هزار و کمتر گزارش کرده‌اند بیشترین درصد پاسخگویان ۳۱,۴٪ تحصیلات پدر خود را دیپلم و کمترین درصد پاسخگویان ۱۲,۱٪ نیز متوسطه گزارش کرده‌اند هم چنین از نظر تحصیلات مادر نیز بیشترین درصد پاسخگویان ۳۱,۴٪ تحصیلات مادر خود را دیپلم و کمترین درصد پاسخگویان ۸,۶٪ نیز متوسطه گزارش کرده‌اند. به لحاظ شغل پدر نیز، بیشترین درصد پاسخگویان ۴۵,۷٪ شغل پدر خود را آزاد و کمترین درصد پاسخگویان ۳,۶٪ نیز نظامی گزارش کرده‌اند به لحاظ شغل مادر نیز بیشترین درصد پاسخگویان ۴۵,۷٪ خانه دار بوده و کمترین درصد پاسخگویان ۲۲,۹٪ شاغل گزارش کرده‌اند.

جدول (۲): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب معدل

معدل	فراوانی	درصد
12-15	51	36.4
16-18	55	39.3
18+	17	12.1

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

The First National and International Conference of Management, Psychology and Social Studies

12.1	17	بی پاسخ
100.0	140	کل

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخگویان ۳۶,۴٪ معدل خود را ۱۵-۱۵ سال و کمترین درصد پاسخگویان ۱۲,۱٪ نیز معدل خود را ۱۸ به بالا گزارش کرده‌اند

جدول (۳) آزمون ضریب همبستگی پیرسون رابطه میزان تحصیلات والدین و پیشرفت تحصیلی فرزندان

.574**	ضریب همبستگی
.000	سطح معنی داری
۱۴۰	تعداد پاسخگویان

نتایج به دست آمده از آزمون ضریب همبستگی بین این دو متغیر حاکی از آن است که در بین ۱۴۰ پاسخگوی مورد مطالعه ضریب همبستگی با سطح معنی داری $\alpha=0/0000$ برابر با $R=0/574$ محاسبه شده است. از آنجا که این سطح معنی داری از سطح معنی داری مورد نظر ما $\alpha=0/05$ کمتر است مدرک کافی برای رد فرض صفر خود داریم، در نتیجه فرضیه صفر مارد و فرضیه اصلی ماتائیدی می‌شود با تحصیلات والدین میزان پیشرفت تحصیلی فرزندان افزایش می‌یابد.

جدول (۴) آزمون ضریب همبستگی پیرسون رابطه میزان تحصیلات والدین و ناهنجاری‌های رفتاری فرزندان

-.524**	ضریب همبستگی
.000	سطح معنی داری
140122	تعداد پاسخگویان

نتایج به دست آمده از آزمون ضریب همبستگی بین این دو متغیر حاکی از آن است که در بین ۱۴۰ پاسخگوی مورد مطالعه ضریب همبستگی با سطح معنی داری $\alpha=0/0000$ برابر با $-0/524$

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies

$R=$ محاسبه شده است. از آنجا که این سطح معنی داری از سطح معنی داری مورد نظر ما $\alpha=0/05$ کمتر است مدرک کافی برای رد فرض صفر خود داریم، در نتیجه فرضیه صفر مارد و فرضیه اصلی ماتائیدی شود با افزایش میزان تحصیلات والدین و ناهنجاری های رفتاری فرزندان کاهش میابد.

جدول (۵) آزمون ضریب همبستگی پیرسون رابطه میزان انتظارات والدین و پیشرفت تحصیلی فرزندان

.579**	ضریب همبستگی
.000	سطح معنی داری
140	تعداد پاسخگویان

نتایج به دست آمده از آزمون ضریب همبستگی بین این دو متغیر حاکی از آن است که در بین ۱۴۰ پاسخگوی مورد مطالعه ضریب همبستگی با سطح معنی داری $\alpha=0/0000$ برابر با $R=0/579$ محاسبه شده است. از آنجا که این سطح معنی داری از سطح معنی داری مورد نظر ما $\alpha=0/05$ کمتر است مدرک کافی برای رد فرض صفر خود داریم، در نتیجه فرضیه صفر مارد و فرضیه اصلی ماتائیدی شود با افزایش میزان انتظارات والدین میزان پیشرفت تحصیلی افزایش میابد.

نتیجه گیری

بحث و نتیجه گیری:

تحصیلات والدین، سرآغاز و زیربنای پیشرفت جریان زندگی خانواده و جامعه است. اهمیت تحصیلات، صاحب نظران تعلیم و تربیت را به تلاش برای کشف مهم ترین عوامل مؤثر در پیشرفت

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

و یا آفت وضعیت رفتاری و درسی، وادار نموده است. با توجه به نتایج حاصله از پژوهش حاضر و پاسخ های دانش آموزان می توان گفت:

تحصیلات والدین در برقراری عدالت و دوری از تبعیض و اختلاف ناعادلانه و ناروا بین کودکان و ایجاد نزدیکی و صمیمیت واقعی و تعامل و گرمی روابط بین اعضا خانواده، بسیار مؤثر و سازنده و سرنوشت ساز است.

به طور کلی، نقش تحصیلات والدین، در تربیت فرزندان و جلوگیری از بروز ناهنجاری ها و بزه کاری ها، رعایت نظم و انضباط در خانه و مدرسه و جامعه، رشد شخصیت و اعتماد به نفس و عزت نفس و دوری از لغزش ها، داشتن هدف در زندگی، توانایی در برقراری روابط محبت آمیز و برخورد خوب و مؤدبانه با دوستان و همکلاسی ها و معلمان، پرورش احساس مسئولیت در برابر خانواده و جامعه، رعایت بهداشت فردی و نظافت عمومی، نگهداری و حفظ منابع طبیعی و اموال عمومی و ... بسیار حساس و مهم است.

والدین می توانند، بدین وسیله، سرمشق و الگو و نمونه ی شایسته ای برای فرزندان خود باشند. منابع در بایگانی نشریه موجود است. سواد و تحصیلات خانواده یکی از عوامل مهم پیشرفت بشر در جهان امروز است. پیشرفت تکنولوژی، صنعت، بهداشت و علوم مختلف مدیون این عامل مهم است. بی سوادی در تمام ابعاد زندگی انسان می تواند تأثیر بسزایی داشته باشد، مخصوصاً در بهداشت، رشد اقتصادی، رشد فرهنگی، رشد و تربیت فرزندان، بی نظمی و ناهنجاری کودکان، رشد اشتغال و غیره مطالعات نشان داده است که هرچه آسیب های روانی بیشتر باشد، موقعیت اجتماعی شخص را پایین تر می آورد و عواملی چون فقر، بی کاری، تعداد فرزندان، اعتیاد، طلاق و ... که همه موجب پایین آمدن موقعیت اجتماعی و فرهنگی شخص می شود و آشفتگی ها یا آسیب های روانی را به وجود می آورد معمولاً افرادی که در سطح پایین اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زندگی می کنند،

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

سطح تحصیلات کمتری نسبت به افراد همسال خود دارند و میزان تحصیلات در این خانواده ها به شدت اُفت پیدا می کند.

در حقیقت در برخی از این خانواده ها، سواد مقوله ی بیگانه ای است.

تأثیر عمیقی که این موقعیت اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی پایین، بر روی افراد خانواده و جامعه برجا می گذارد، موجب بی نظمی و آشفتگی روانی می گردد، البته این آشفتگی روانی را در طبقات مختلف جامعه می توان دید.

شیوه های انحرافی - ایجاد علایم روانی بیماری - اقدام به خودکشی - بستری شدن - قطع ارتباط با واقعیت، در طبقات پایین اجتماع، بیشتر دیده می شود.

مسائل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، به عنوان پیش فرض این مشکل مطرح است و در واقع هدف بررسی اثرات اقتصادی - اجتماعی این مسئله به عنوان یک متغیر مهم بر وضعیت روانی است. در این جا سواد و تحصیلات را به عنوان یک متغیر ملاک، لحاظ نموده که قابل سنجش بیشتری است.

با توجه به پیشینه های موجود و مطالعات انجام شده در رابطه با موضوع تحقیق که در مورد «تأثیر تحصیلات والدین در پیشرفت تحصیل دانش آموزان» است می توان نتیجه گرفت که سطح تحصیلات والدین در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نقش مستقیمی دارد و دانش آموزانی که خانواده های تحصیل کرده دارند در امر تحصیل پیشرفت و ترقی بیشتری دارند.

پیشنهادات

در تحقیقات نتیجه گرفته شد که میزان تحصیلات والدین در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر بسیار زیادی دارد. دانش آموزانی که در خانواده های کم سواد و بی سواد زندگی می کنند افت تحصیلی دارند. در اینجا برای ارفع این نقیصه پیشنهاداتی بیان می شود:

۱. امکان تحصیلات همگانی برای والدین با هزینه کمتر

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

The First National and International Conference of Management, Psychology and Social Studies

۲. تبلیغ و ارشاد و جلب همکاری والدین
۳. تشکیل جلسات آموزشی بوسیله مسئولین و مربیان مدرسه
۴. ارزش قائل شدن برای تحقیقات علمی مخصوصاً در زمینه افت تحصیلی
۵. انجام تحقیقات علمی بیشتر و برنامه ریزی برای رسیدن به اهداف
۶. تبلیغ بیشتر از طریق وسائل ارتباط جمعی

منابع:

- ۱- چنگک، فولاد، (۱۳۸۱)، مقاله‌ی روش‌هایی برای ایجاد انگیزه‌ی مطالعه در فرزندان، مجله پیوند شماره ۲۸۱، اسفندماه.
- ۲- میر کاظمی مقدم، نورالدین، (۱۳۸۱) مقاله اعتماد به نفس و چگونگی تقویت آن در فرزندان مجله پیوند، شماره ۲۸۱، اسفندماه.
- ۳- محصاره، علیرضا، (۱۳۷۹)، آموزش و پرورش فرزندان و وظایف خانواده‌ها، ماهنامه‌ی پیوند شماره ۲۵۷، اسفندماه.
- ۴- احمدی، علی اصغر، (۱۳۷۵)، والدین، تحصیل و انگیزه، ماهانه‌ی پیوند، شماره ۲۰۱ تا ۲۰۳، تیرماه.
- ۵- آرمند، محمد، (۱۳۷۲) نقش خانواده در پیشرفت تحصیلی فرزندان، ماهنامه‌ی پیوند، شماره ۱۶۸ مهرماه.
- ۶- عباس طباطبایی، (۱۳۸۵)، بررسی چگونگی رابطه‌ی تحصیلات والدین و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در شمال و جنوب شهر تهران، ماهنامه‌ی رشد معلّم، شماره ۵، دی ماه.
- ۷- افروز، غلامعلی، (۱۳۷۹)، اقتدار والدین، ماهنامه‌ی پیوند، شماره ۲۵۳، آبان ماه.
- ۸- عنایت پور، عبدالکریم، (۱۳۷۵)، علل افت تحصیلی، مجله‌ی رشد نوجوان، شماره ۳، آذرماه.
- ۹- زرهای، سیداحمد، اهمیت مشارکت والدین و نقش آنان در پیشرفت تحصیلی فرزندان، تهران نشر انحن اولیا و مربیان.
- ۱۰- کاووسی، محمد، (۱۳۸۲)، نقش خانواده در پیشرفت تحصیلی فرزندان، اصفهان، نشر انحن اولیا و مربیان.
- ۱۱- پایان، زهرا، (۱۳۸۲)، نقش خانواده در پیشرفت تحصیلی فرزندان، اصفهان، نشر انحن اولیا و مربیان.

اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی

*The First National and International Conference
of Management, Psychology and Social Studies*

۱۲- قائمی، علی، (۱۳۸۰)، خانواده و مسائل مدرسه ای کودکان، تهران، نشر آگاه

۱۳- بیابنگرد، اسماعیل، (۱۳۸۴) روش های پیشگیری از افت تحصیلی، ، تهران، نشر انجمن اولیا و مربیان.